

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:
Pe un an . . . . . 2 fl.
Pe o jumătate de an . . . . . 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
se primesc în biroul administrațiunii (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Să cunoaștem mai deaproape pe Jidani!*)

dar' să ne cunoaștem și pe noi înșine!

I.

În numărul 4 al „Foi Poporului“ s'a scris despre Jidani un articol intitulat: „Cumpărați dela creștini!“ Acest articol ar trebui cetit și eară cetit și de o sută de ori cetit, ca să ajungă la cunoștința tuturor sătenilor români, care știu și care nu știu carte. Că, vai, multe adevăruri se cuprind în el și acele adevăruri, pentru noi sunt cât se poate de dureroase.

Dar' cu atâta numai, tot nu ajunge. Pe Jidani avem să-i cunoaștem ca și pe noi înșine. Dacă o boală nu e cunoscută îndestul, nici leacul potrivit nu 'i-se poate nimeri. Ear' o bubă mai urită pe trupul nației noastre, decât sunt Jidanii, nu putem afla.

Să ne încercăm a-i cunoaște dară mai deaproape!

Patria (țeara) Jidanilor a fost Canaanul, adică țeara făgăduinței, numită mai târziu Palestina, unde se află cetatea Ierusalim, Viflaim ș. a. departe dela noi spre Răsărit mează-zi.

În acea țeară au trăit: Avram, Isac, Iacob, Moise, David, Solomon, prorocii Ilie, Eliseu ș. a. Acolo s'a născut însuși Mântuitorul nostru Christos, ai cărui pă-

*) Articolul acesta ni 'l-a trimis un cetitor dela sate.
Red. „Foi Poporului“.

rinți au fost și ei Jidani. Palestina e leagănul legii (religiunii) creștine, de care ne ținem noi Români, Ungurii, Sașii și alte neamuri, dar' care religione Jidanii n'au voit să o primească. Ba ei pe Christos 'l-au răstignit și astăzi încă vorbesc în batjocură despre dînsul.

Sunt trecuți 1800 de ani, de când împăratul delă Roma Tit a dărîmat, adică a stricat Ierusalimul până în temelie. Din biserica lor cea frumoasă, zidită de Solomon, n'a rămas peatră pe peatră. Mai mult de un milion de Jidani au perit în acea bătaie.

Cu 60 de ani mai târziu Jidanii s'au răscolat; dar' împăratul Adrian 'i-a bătut și 'i-a făcut de au luat lumea în cap, adică s'au împrăștiat mai prin toate țerile de pe pământ.

Când au început a se arăta în țeara noastră nu se știe de bună-seamă, dar' la toată întempleră sunt multe sute de ani de atunci.

Până în vremurile înai dincoace Jidanilor nu le era iertat să-și cumpere pământ; nici în diregătorii nu puteau ajunge. Dar' apoi ei s'au făcut stăpâni ai negoțului, pentru-că cu acesta, ținându-l un lucru de ocară, nu se prea cuprindeau alte nații. În felul acesta au ajuns la bani, s'au îmbogățit și astăzi s'au ridicat peste crai și împărați și chiar țerile împrumută milioane dela ei.

Te prinde mirarea, cum o nație așa răsleață ca cea jidănească, împrăștiată ca făina orbului, a putut să se țină până

acum și încă să se ridice la o putere așa însemnată, când se știe că multe nații mai puternice s'au prăpădit. Poate pentru-că Jidanii sunt „poporul cel ales al lui Dumnezeu“, cum se zice în sfânta scriptură, ori poate că au ei alte taine de a face bani și de a se îmbogăți. De vr'o 40 ani, de când adică au drept să cumpere și pământ, de a se apuca de meșteșuguri și de a ajunge în diregătorii; de atunci, ei pare-că își fac de cap cum s'au ridicat peste celelalte nații din țeară.

În orașele mai mari ori mai mici de vom întreba, vom afla că Jidanii sunt mai bogăți; ear' în satele, în care s'au încuibat, zeci de familii iau traistă în bătă și pleacă în țeri străine, apoi și cei-ce rămân acasă dau îndărăt, numai Jidanului îi merge de minune bine, numai el se îmboiereste.

Și ce oare poate fi pricina?

Ei! Dar' nu e numai o pricină sau o cauză, ci sunt mai multe. Unele cauze 'i-le putem pune în sarcina dînsului, ear' altele în sarcina noastră.

II.

Talmudul, adică religiunea Jidanilor învață că deaproapele lor sunt numai Jidanii; de aceea lor după învățăturile talmudului, le este iertat să-și tragă și pelea unui creștin, pe care nu-l socotește a fi deaproapele seu.

Creștinul dimpotrivă învață că deaproapele seu sunt toți oamenii; chiar și Jidanii și că e păcat a înșela chiar și pe un Jidan.

FOIȚA.

Dări de seamă.

III.

Ceva privitor la forma poeziilor lui George Coșbuc.

Poetul e ca un sculptor (cioplitor în peatră). Dă unui sculptor-meșter bun, și unui meșter-ștrică, câte o bucată de aceeași marmoră; cel dintâiu o să-ți facă un chip drăgălaș de să-1 bagi în sin, cest din urmă o caricatură numai. Ba cel bun o să-ți cioplească și din peatră ceva de zece-ori mai frumos ca cel rău din marmoră.

Așa și cu poesia.

De vei da la un poet bun și unul rău aceeași materie să-ți-o pună în forme de poezie: cel dintâiu îți va da o poezioară de s'o sorbi de drag, cel din urmă o adevărată mirodenie. Coșbuc al nostru însă, este un mare meșter și de dat formă lucrărilor sale.

Ba îndrăsnesc să zic, că în ce se ține de formă, Coșbuc e cel mai mare meșter între poeții nostri. Nime atâta ca el nu caută forme nouă și deosebite unele de altele pentru poeziile sale. Din o sută, șeptezeci și cinci cel puțin, vor avé forme deosebite, care de care mai frumoase!

Și nu face ca ceilalți poeți ai nostri, să se silească a umplé versul cu ori-ce preț, din idea cu care 'l-a început; ci el merge cu întâia idee până unde ajunge, aci o lasă, începe cu alta; o duce și pe asta până unde ajunge și o lasă și dă cu a treia. De aceea une-ori afli la el în un singur vers până și trei idei; spre pildă:

„Pe deget; jurământul e tare, e mai tare“ de sine versul e o prostie, și numai în legătură cu cel dinainte și cel de după el îl vei înțelege, căci începutul lui e sfîrșitul unei idei din cele dinainte; mijlocul e de sine stătător, ear' sfîrșitul e începutul unei idei ce trece și se întinde peste al treilea vers.

Eată cum:

Un inel

Am dat atunci copilei; și câtă vreme-l are
Pe deget; **jurământul e tare**, e mai tare
Ca voi; ca mine însumi. . .

De aci să scoatem o învățătură: Nici-odată când cetim poezii scrise în felul acesta, să nu le cetim numai gândindu-ne la pocnirea din coadă a versurilor, ci să luăm bine seama la toată coma, tot punctul și tot semnul!

Limba, în care Coșbuc scrie, e cea mai neaoș românească. Alți poeți de ai nostri mai folosesc și cuvinte de aceea care sunt luate din limbi străine, și nu fac bine că ne împes-trițează limba cu ele, Coșbuc nu! el numai cele mai alese românești. La el găsim un magazin întreg de cuvinte care n'au fost nici-decum, ori apoi foarte puțin folosite în scrieri înainte de el; dar' toate foarte frumoase; spre pildă găsim la el:

bolți încrustate; ochi viorei; nămiți;
troene de schilavi; zornete de arme: prăsele

De aici urmează cum a zis un episcop (vlădică) catolic în zilele trecute, că evangelia cu talmudul nu se pot uni nici-o dată trăind creștinii împreună cu Jidanii, cei ce au să rămână învinși în luptele vieții de toate zilele, sunt fără îndoială creștinii. Nici nu se poate altminterlea, dacă unuia legea îi poruncește să nu facă nici cel mai mic rău, nici cea mai mică nedreptate vecinului său, ear' acestuia îi spune că-l poate înșela și nedreptăți ori în ce chip pe creștin.

Apoi, dacă luăm în socotință, că Jidanii sunt oamenii banului; dacă ne gândim că aici în țeara noastră Jidanii învrăjbesc pe Unguri cu Românii și cu celelalte nații — pentru-că se știe că: „unde doi se ceartă al treilea se bucură“ și că toate acestea le fac, ca cu atât mai ușor să ajungă la bani mulți și în slujbe înalte — ne vine a crede, că în adevăr cel mai cu minte lucru, ce l-am pute săvirși, ar fi acela ca să ne ferim de ei, să-i încungiurăm, cărcima și bolta lor nici în sat nici în oraș să nu le deschidem, și o să vedem că în scurtă vreme au să-și iee catrafusele și să se care din satele noastre și să se ducă în alte țeri, până se vor lumina și oamenii de acolo ca să facă și ei ca noi; ori dacă vor rămâne în satele noastre să iee și ei plugul de coarne, sapa și coasa în mână și să muncească ca și Românul.

Însă chiar pentru acest lucru suntem mai puțin pregătiți.

Ba nu suntem chiar de fel pregătiți, și acest păcat nu e de a se pune în sarcina Jidanului, ci în sarcina noastră. Suntem în ciasul al 11, lumina a ajuns la degete și apa la gură.

Trebue însă să recunoaștem, că Jidanii mai pretutindenea au prins o așa rădăcină, încât e greu de a-i scoate din locul unde s'au așezat cu atâta temei.

Trebue să recunoaștem, că ei să pregătesc bine pentru lefteria, după care au de gând să trăească și că-i cunosc tainele acestei lefterii din părinți, moși și strămoși.

Trebue să recunoaștem că un singur Jidan dela sate nu se sparie a ține un dascăl pentru copiii săi; pe când la noi, la Români, sunt sate întregi, care nu sunt în stare a ține un biet de dascăl cu 2—300 fl. pe an. Astfel Jidanul apoi, dacă singur a cheltuit mai mult ca o comună întreagă pentru creșterea fiului său, și scoate din acesta o lipitoare, care cu ușurătate poate suga sudoarea dela întreaga comună.

Dar' un lucru așa mare, cum e și treaba de a mai ține pe Jidani în frâu, trebue să recunoaștem, că nu se poate face deodată; ci numai pe încetul.

Ceeea-ce însă se poate face astăzi să nu lăsăm pe mâne. Și astăzi putem pune lucrurile la cale pentru ziua de mâne. Eată cum:

1. Să pregătim pentru negoț pe tinerii nostri. În tot satul românesc se află oameni și cu stare bună, și cu pricepere și cu tragere de inimă de a-și pregăti copilul cât mai bine, pentru-ca la timpul său să poată trage deget și cu cel mai viclean Jidan.

2. Chiar și până atunci Românii să deschidă boltițe și trafici, ca să mai împuțineze venitul Jidanului din sat; ear' oamenii să cumpere dela frații lui și nu dela lipitorile satului.

3. Cetim și auzim, că în multe sate oamenii s'au jurat sub pedeapsă grea în bani, că nu vor mai merge la cărcimă și nu vor mai bătă rachiul Jidanului în vreme de un an sau mai mulți. Încercări de acestea s'ar pute și ar trebui să se facă pretutindenea.

Câte daruri dumnezeiești n'ar isvorî din o hotărîre ca și aceasta? Jidanul ar da îndărăt, ear' Românul ar înainta în avere, că mulți bani i-ar rămâne în casă. De altă parte, câtă vreme, care mai înainte o petrecea în cărcimă, ar întrebuința-o mai bine, câștigând ear' pentru sine și pentru ai săi. Dar' de câte păcate n'ar fi atunci Românul scutit, atât el cât și copiii lui?

Ca însă să putem face toate acestea, avem lipsă de câte un Moise în fiecare comună, care să ne scoată din robia pătimilor noastre și așa să ne mântuească de jugul cel greu, în care sunt înjugați locuitorii a sute de sate românești.

Orlățanul.

Una suntem!

Întemplantarea și vremurile grele au făcut ca noi Românii în ceea-ce privește biserica, să fim despărțiți în două: ortodoxi și greco-catolici, sau neuniți și uniți.

Când vorba este însă de neam, una suntem cu toții. Dacă primejdia vedem națiunea noastră românească, uniți și neuniți, împreună sărim cu toții să ne apărăm limba, legea și moșia.

O dovadă că așa facem, este conferința națională, în care uniți și neuniți luptă umăr la umăr ca buni frați.

Dovadă că una suntem când dă primejdia peste noi, e și faptul că acum, când guvernul vrea să introducă în țeară căsătoria civilă (să se facă botezurile și nunțile la slujbași lumești: Unguri, Jidani și alți străini de neamul nostru) oamenii nostri cu inimă uniți și ortodoxi prin foile ce avem, luptă împreună, îndeamnă pe toți Românii ca umăr la umăr și ca buni frați să deie piept protivnicului.

După-ce „Tribuna“ a scris ca să ne punem pe lucru și după-ce comitetul național a făcut pașii trebuincioși întru a ne ridica glasul eată și „Unirea“ din Blaj scrie:

„Pozițiunea noastră a tuturor Românilor față cu amintitele proiecte ale guvernului este precisată. Deosebire nu este între noi. Toate acele proiecte amenință direct existența noastră. Atitudinea noastră nu poate deci să fie, allă, decât o strașnică opoziție. Trebue să dăm expresiune nemulțumirii noastre pentru proiectele numite pe toate căile: în presă, în întruniri de protest și mai ales în adunările comitatense“.

de smaragd; șipote crețe; viteji pristăviți; pulpane de hlamidă; trup suleged; crug de fapte; preabăt de cetăți; ficiori înțintați; trup mlădiu ca o vargă de stuh; — și altele.

Apoi câte o strofă de acestea:

Și tremură Tepeș; și-aleargă mereu;
Și vijie vântul și zuzue valul;
Și durdue cerul și bubue malul;
Și zingăne ferul și sforăe calul
Din greu!

Parcă într'adevăr ești în mijlocul acelei furtuni! Afară de acestea el folosește cu mare plăcere vorbe aspre, așa că versul lui pare a fi încheiat din un material mult mai virtos și țapăn ca a altor poeți, spre pildă:

De când e lumea lume și rostul vorbii rost...

Pare că sunt silabele cu pumnul îndesate în vers: și

Am doi dragi; ești tu și-o fată!

Un poet rău ar fi făcut din acest vers, măcar trei. Dar' el, cum s'a văzut și în pildele de mai sus, e foarte scurt la vorbă. Te

face să gândești nu numai să-ți umble gura ostentindu-ți ochii.

Apoi scrie câte un vers care nu are păreche:

Vezi cum ești tu! În prag la noi te-am prins
de mână,

Și-am vrut să te sărut; și pentru-atâta lucru
Ai plâns, și n'ai venit la noi o săptămână!

*

Dar' de-i Rada cât de blândă

Ea de mic'a fost osândă

Pentru sat; și nu-i mirare:

Ei flăcăi, ea fată mare.

Pentru-un rîs al ei se ceartă,

Și din joc, se prind ficiorii

La trânteli, de Doamne iartă!

Apoi are câte un vers de 11 silabe ce se împerechiază cu unul de două silabe, cum e a se vedea în strofa de mai sus despre Tepeș.

Și toate stau foarte frumos, și nu sunt nici decât sminte.

*

Dar' să sfârșim. Ar fi multe încă de zis despre George Coșbuc, dar' ca să nu fim prea lungi la vorbă, mai lăsăm. De părți slabe la Coșbuc, în foaia noastră, e păcat să vorbim.

Și ear' să ne întorcem la sfatul poetului neamț Goethe. El zice să ascultăm în toată ziua o cântare frumoasă; să cetim o poezie bună; să privim un chip minunat și să vorbim un cuvânt înțelept.

În ce se ține de sfatul său să cetim poezii bune; noi în cele de până aci am arătat, că Coșbuc e un astfel de poet, pe care cetindu-l, ai făcut deajuns sfatului lui Goethe. El poate să-ți deie o hrană sufletească plăcută și folositoare. Când ești trist, cetești o poezie a lui Coșbuc și ea te înveselește; te aduce la voe bună. Și cetindu-l pe el, și-ai hrănit sufletul cu destulă cumintie.

În sfârșit mai pomenim, că poeziile lui Coșbuc, încă nu au apărut în o carte ca să le poți avea pe toate, dar' când noi vom aduce vestea, că s'au tipărit, atunci tot Românul de

Dacă așa vom face, dacă toți ca unul ne vom ridica glasul și ne vom aduna în giurul bărbaților noștri luminați, dacă preoți și mireni vom sări cu toții în apărarea drepturilor noastre și pentru a scăpa de primejdia ce e aproape, scăpa-vom atunci de toate relele. „Dacă vom căuta mântuirea noastră prin noi înșine — cum am zis în numărul întâiu al foii noastre — binecuvântate au să fie și dela Dumnezeu roadele muncii noastre“.

La Seghedin.

Sub această numire „**Tribuna**“ dela 14/26 Februarie publică un articol, din care scoatem și noi următoarele:

Am vizitat zilele trecute pe dl Dr. Vasile Lucaciu.

Cam la capătul orașului, înspre meazăzi, acolo unde Tisa înecă tot când se revărsă, e o clădire cu un etagiu, jur împrejur zid înalt. O singură poartă, închisă totdeauna. Deasupra porții inscripția: „Magyar királyi állami fogház“ (Închisoare de stat regească ungară). M'am gândit, cetind această inscripțiune, oare n'ar fi fost mai nimerit să se scrie în locu-i: „Magyar nemzeti intézmény“ (Instituțiune național-maghiară)?! Am sunat de mai multe-ori, până ce s'a arătat un haiduc, înarmat. A trebuit însă ca să alerg prin oraș, să caut pe directorul temniței, să-l rog să-mi dea un bilet, pentru-ca să pot visita pe neînfrântul nostru luptaciu. Mi-s'a deschis atunci și a doua poartă — de fer — care dă în curtea îngustă în mijlocul căreia e temnița. O tăcere adâncă domnia aici, cu adevărat tăcere de temniță. Am urcat câteva trepte și de acolo m'au condus, prin gangul ce străbate de-alungul clădirii, într-o celulă (nrul 22) cam de patru pași lățime și vre-o șapte pași lungime. O singură ferăstră, și aceea spre mează-noapte, încât soarele nu o bate, ci-l vezi numai pe coșurile caselor din față. Mobilierul sărăcăcios, simplu, din scândură jiluită așa cum a

dat Dumnezeu, și nevăpsit. Un spălător, o masă, o mică bibliotecă din patru scânduri — un pat ca la casarmă, un dulap și o sobă. Pe părete o singură icoană, aceea a Sfintei Fecioare Maria, aduse de întemnițat, după-cum și bibliotecă (?) — sau mai bine: cele patru scânduri, — numai după multă rugăciune 'i-s'a îngăduit deținutului să o comande, pe banii sei proprii, căci în liberalul și cultul stat ungar asemenea lux nu prea se încuragiază, cu atât mai puțin se face din oficiu!..

Aici am îmbrățișat pe apostolul dreptei noastre cauze. Și mă simțiam par'că îl îmbrățișez în numele tuturor Românilor, și el mă îmbrățișă, de par'că ar strînge la sinul lui pe toți Români de inimă care îl iubesc și îl doresc...

Este tot Lucaciu, a cărui figură întipărită a rămas tuturoră câți 'l-au văzut: cu statura bărbătească, plin de viață în față și în ochi cu foc, vocea dulce, dar' ale cărei săgeți par'că troznesc și acum în sala tribunalului dela Dobrițin și Sătmar, par'că răsună încă deșteptător în toată întinderea dela Crișuri și până sus în Tisa, ținutul redeșteptat la viață națională de cel, al cărui glas azi înăbușit este între ai temniței patru păreți; numai capul îi este par'că mai brumat: dă în cărunțeală.

Încolo sănătos și destul de bine dispus. Așa, că dacă e vorba despre deprimare, apoi aceasta nu cel un an și două luni de temniță (pe atunci tabla regească din Dobrițin nu-'i ridicase încă osânda de a două-oară la patru luni temniță ordinară) 'i-o poate aduce, ci faptul că **'i-s'a adus la cunoștință că și alte două procese sînt pe cale a 'i-se intenta: unul de cătră fisolgăbireul Schmidt din Baia-Mare pentru calumnie, ear' altul din partea procurorului de stat, pentru scrisoarea „Din pragul temniței“, publicată în „Tribuna“;** — vor în chipul acesta să-'i facă peste puțină ori-ce activitate, acum când mai ales trebuie să luptăm cutoții și din răspuțeri.

Pe când eram mai aprinși în convorbirea noastră și eu abia puteam să răspund la multele întrebări ce dl Lucaciu îmi puneă — un om, obicnuit cu lupta, de câte nu-i muncit, câte n'ar dori să știe după-ce de șese săptămâni închis e de lume — eată că darabantul anunță că „dl Hurbanescu dorește a vedea pe părintele“... Ne-am uitat unul la altul mirați și ne-am gândit îndată, că acesta nu poate fi altul decât dl Svetozar Hurban Vajansky, aprigul publicist slovac. Darabantul însă, având pe semne credința că pe aici numai Români calcă, 'l-a crezut Român și 'i-a schimbat terminațiunea numelui.

„Să poftescă“, ziserăm, bucurăși că putem să-'i facem cunoștință eminentului luptător.

Și intră un bărbat, cam de patruzeci ani, statură mijlocie, sprinten la mișcări, cu privire blândă, voce simpatcă, la față puțin cam palid, dar' care să aprinde îndată-ce vorbește, cu barbă mare galbenă, de nas și până sub umerii obrazului drept un semn de tăietură.

Se recomandă. Era în adevăr dl Hurban, cel care atât de strașnic 'i-a caracterizat pe Unguri, numindu-'i hiene într'un articol din „*Narodni Noviny*“, articol pentru care a fost osândit la un an închisoare de stat. Venise în dimineața acestei zile (5/17 Februarie) să-'și înceapă osânda.

Cei doi tovarăși de suferință se împrieteniră într'un minut. Nu puteau destul să se bucure că „își fac stagiul“ împreună, mai pot omori astfel uritul ce are să-'i cerce.

Vorbirăm, se înțelege, despre „cele de afară“: lupta pe care s'au pus naționalitățile, tendința guvernului maghiar de a ne strivi cu ori-ce preț și hotărîrea ce se manifestă, cu deosebire între Români și Slovaci, de a nu se lăsa până la cea din urmă picătură. Dl Hurban a adus, în privința asta, impresii proaspete, și ne descrie, până în mici amănunțimi, starea Slovacilor din Nordul Ungariei.

bine, dacă numai acei bani 'i-ar ave, să-'și lase toate și să iee o carte de a lui Coșbuc, în care va găsi o minunată hrană sufletească. Până atunci noi vă vom mai aduce prin foaia noastră câte o poezie de alui, când vom afla. Pentru azi, ca de încheiere, vă mai punem sub ochi următoarea dragălașă poezioară a lui:

Calul dracului.

Earăși ea!

Îi ved ochii și gurița, —
A deschis încet portița
Și ivită stă de-abia
Zăpăcind cărarea mea. —
Nu știu ce-o fi vrînd portița,
Ei, dar' fata știu ce vrea!

Dinspre drum

Stă deschisă larg fereastra
Și 'n ea baba! Asta-i asta!
N'adormi, babo, nici decum?

Par'că-mi vine-acum-acum
Să mă duc să sparg fereasta
Și pe baba s'o sugrum!

Eu mă fac

Că pornesc în jos pe stradă,
Să 'nșel baba, să mă creadă, —
Ba mai fluier, ba mai tac.
'Ți-ai găsit-o! Baba-i drac,
Și chiar dracul gol să creadă
Unui biet de om sărac?

Sat pustiu!

Pentru babă 'ncărligată,
Perzi o zi și scapi o fată!
Baba e obsigă 'n grâu!
Las' că-'i pun eu mâna 'n brâu,
Când o prind pe punte-odată
O iau sus, și-o dau în rîu!

Prier.

Glume asupra deosebitelor boale.

„Toată boala are leac“.

Comunicate de Iosif Zidu, econom în Orlat.

1. Dacă te doare capul, caută un cap de cal mort; să te freci cu el la cap și să zici: „cum 'i-a umblat la acesta așa să-'i umble și la al meu“, că de loc îți trece.

2. Pe cine-l dor ochii, să meargă dimineața pe nemâncat la roata morii și să prindă stropi, care sar ocolo; să se spele la ochi de nouă ori și să zică: „cum sar stropii dela roata morii, așa să-'mi sară și mie ochii!“

3. Pe cine-l dor măselele să iee apă în gură și să șadă pe platul fierbinte până 'i-a fierbe apa în gură, că apoi nu-'l mai doare nici o măsea.

D-sa vorbește limba germană perfect și limbile slave toate. Ungurește mai slab. Ni-a spus, că până acum s'a ocupat mai mult cu literatura, în politică a fost împins numai de neomeniile nesuferite ale guvernărilor.

În convorbirea noastră nu ne-au conturbat decât niște strigăte, aproape sălbatic: erau, în alte celule, niște tineri magnați maghiari, închiși pentru duel, unii pe cinci, alții pe opt zile, ear' aceste zile le duc într'o continuă orgie, beau până-ce nu mai pot și joacă cărți. Ear' când bătu oarele 12, veni haiducul să mă poștească afară: în timpul prânzului nu-i permis nici unui străin să stea cu deținuții.

Înainte de a pleca, am fost să vedem și celula dlui Hurban. E tot în mărimea celei a dlui Lucaciu. Cărțile, în lipsa de „bibliotecă“, le avea îngămădite pe masă, pat și pe vîrfurile dulapului; mai mult cărți literare.

E interesant, că ambii deținuți și-au adus Sfânta Scriptură și istoria lui Cantu.

Ca să pot veni și după ameazi, a trebuit să cer eară bilet. Mi-s'a îngăduit să stau dela oarele 2—5. Timpul par'că sbura.

Când bătu oarele cinci haiducul, ca cucul la oroloage, ear' se arătă și mă invită să părăsesc acest loc de jale, dar' unde petrecui câteva oare, ale căror aducere aminte în veci nu o să peară din sufletul meu.

Rătăcii apoi prin orașul nou, mare și fără vieață, oraș în care casele de închiriat aproape întrec pe cele locuite.

Privind podul mare de peatră peste Tisa strînsă sub ghiață, îmi veni în minte cum la noi în sat, înainte de cincisprezece ani, se adunase bani și de ale mîncării pentru Seghedinul pustiit de apa furioasă a Tisei. . . Mama dedese pânea cea mare din cămară și partea cea mai groasă din slănină. . . Vezi că pe atunci numai hoții de cai și ucigașii se închideau la Seghedin. . . Azi zac aici bărbații fală a na-

4. Pe cine-l doare pieptul să caute un simbur de persecă; să și-l pună pe piept și să i-l sdrobească cineva, că să vindecă numai decăt.

5. Pe cine-l dor picioarele, să caute un picior de cal mort și se zică: „cum i-a trecut durerea la acest picior, așa să le treacă și la ale mele!“

6. Cine-i bătrân își poate cumpăra leac de tinerețe dela funari — leac ieftin de tot, care vindecă ori-ce slăbiciune.

7. Pe cine-l mîncă pelea să meargă în cărcimă când vor fi oameni mai mulți și să înceapă pricină, că își găsește cine să-l scarpine

țiunii noastre. Și m'am întrebat: Oare nu se gîndesc Ungurii că Tisa, ce isvorește din Carpații de Români locuți, mai poate să vină odată cu furie atît de mare, încât să rupă stavilarele ce apără Seghedinul și că după acest potop ear' o să se strîngă milă?! . . . Și cred ei, că după nemiloasa purtare a lor față cu aleșii naționalităților azi ingenuchiate o să mai găsească inimă caldă între noi? . . .

Când în cele două orașe mari ungurești, la Dobrișin se rostește, ear' la Seghedin se duce la îndeplinire osândă grea contra acelor Români, care pentru drepturile noastre ale tuturor luptă, când blăsteme se îndreaptă spre orașul din mila popoarelor Europei rezidit, cred Ungurii că la bine o să ese!? . . .

Sînt locuri istorice, a căror amintire îți deșteaptă mândria națională, și sînt locuri istorice de jale.

Pentru noi Români Seghedinul este locul, de care amintindu-ne, o dreaptă revoltă trebuie să ne cuprindă.

Delașiria.

A intrat frica în ei.

Drept dovadă că i-a părăsit curagiul și a intrat frica în Unguri, „**Tribuna**“ aduce următoarele:

Sub titlul „Căsătoria civilă și naționalitățile“ ziarul „**Budapesti Hirlep**“ dela 20 c. scrie un articol de fond în care arată primejdia în care este nu numai guvernul, dar' țeara întregă, în urma agitațiunii ce naționalitățile o fac în contra căsătoriei civile.

Pentru a scăpa de primejdia dacoromână și panslavă, numitul organ propune ca guvernul să introducă cât se poate de repede căsătoria civilă.

„Și dacă“ — scrie șovinistul budapestan — „întrunirile populare panslave dela Trnova (Nagy-Szombat) și Tisolt, precum și hotărîrile aduse aici, n'au deschis ochii liberalilor maghiari asupra lucrurilor ce au să se petreacă în Turoș și Trencin, apoi cetească apelul „**Tribunei**“ și tragă-și seama că ce are să fie în Ardeal, dacă preoții valahi vor începe să agite și ei în contra căsătoriei civile după același plan, zicînd că „sînt mari bunuri religioase și naționale în primejdie: să vorbească deci masele“.

La șirele acestea ale foi ungurești noi avem numai atîta de adăugat, că în curînd ceata șovinistă va ave privilegiu a vedea și mișcarea masselor române, mișcare care fie că place, fie că nu place presei maghiare, dar' să se știe, că este efectul pécătoasei direcțiuni politice a Ungurilor.

Dreptate ungurească.

Foile budapestane atrag toată luarea aminte a procurorului-suprem asubra cronice referitoare la „Bașibozucii din Turda“, publicată în „**Tribuna**“ din zilele trecute și reproducă de foaia noastră. Ele îndeamnă pe procuror să pornească proces contra „**Tribunei**“, căci este din cale afară mare îndrăzneală să batjocorească în acel chip pe Unguri.

Când acei bașibozuci dărimau însă ca niște adevărați sălbatici casele Românilor, foile maghiare nu aveau nici un cuvînt dojenitor de zis, ci dimpotrivă asmuțiau cetele ungurești.

Așa-i dreptatea ungurească.

Croații împotriva Ungurilor.

Croații, asupriți și ei de Unguri, întocmai ca noi, ocupându-se în foaia lor națională „**Agramer Tagblatt**“ dela 23 Februarie de cele întemplate în adunarea comitatensă dela Pressburg, scrie:

„Adevărat că este cu mult mai ușor a învinovăți pe *Papa*, pe *Țarul*, *camarilla* din Viena și *irredentismul* român, decăt a te învinovăți pe tine însuși; dar' se știe că nici copilul nu se face mai bun, dacă îi dai voce să pună pe alții vina pentru ștregăriile sale. Dacă mulțimea mare a maghiarimii în orbirea ei națională nu înțelege aceasta, ar trebui să o înțeleagă măcar conducătorii răspunzători pentru desvoltarea raporturilor. Unui om mărginit ca Bacsák Pál i-se poate ierta prostia, că bănuște pe Slovaci că „se dau în coate cu Rusia“, că aude „cântări panslave“ și ar dori să pună sub o lege deosebită pe preoții și învățătorii „panslavi“. Dar' ce să zicem când un fișpan de pănura contelui I. Zichy ascultă toate prostiile acestea și rostește pe temeiul lor o hotărîre?! Că dl conte să stea pe aceeași treaptă politică cu dl Bacsák, nu se poate presupune. De ce dar' nu a avut curagiul să și arete convingerea sa mai bună? *Aici este momentul primejdios în greaua stare din lăuntru a Ungariei.* Sub siluirea foilor ungurești ce au interes ușor de înțeles în *maghiarisarea cu puterea*, tuturor celor-ce au vre-un rol în viața publică a Ungariei *le lipsește curagiul de a se împotrivi acestor păgubitoare nebunii naționale și a lumina fața nălucei blăstimate de D-zeu a statului maghiar unitar cu lumina patriotismului adevărat.* Acest curagiu trebuie însă să-l aibă cei chemați și cumiți dintre Maghiari, dacă nu voesc să primejduiască tot. *Ar trebui să fie deja convinși, că naționalitățile nu mai pot fi oprite cu procurori și temniceri dela a cere drepturile lor.* La ce așadară aceste netrebnice probe de putere la care în tot casul Maghiarii primejduesc mai mult.

DE-ALE POLITICEI.

Cetitorii noștri știu, că de mai multe luni întreaga Francie era în mișcare din pricina marilor furături ce s'au întâmplat cu privilegiul facerii canalului Panama. Acum, după-ce vinovații (inginerii Ferdinand și Carol Lesseps, Eiffel, apoi Jidani Cornel Hertz, Arton — mai nainte Aron — și Cottu) au fost osândiți la 5 și 3 ani închisoare, lucrurile s'au mai liniștit însă.

O faptă însemnată, care arată că Franca s'a mai liniștit, s'a întâmplat Sâmbăta trecută la Paris, unde la senat (un fel de dietă în care sunt însă numai bărbați mai în vîrstă) s'a ales president Jules Ferry, cunoscut în toată Franca ca bărbat liniștit căruia îi place munca, faptele și urește pe cei-ce sporesc numai vorbele.

Alegerea lui Ferry de president al senatului este cu atât mai de mare însemnătate, cu cât drumul dela scaunul presidential al senatului duce de cele mai multe-ori de-a-dreptul la scaunul de president al republicii franceze.

Ajungînd în această mare slujbă, cea mai mare în țeară, se crede că Ferry va isbuti să facă ordinea și liniștea cea mai deservită în Franca ce de atîta vreme ferbe.

Chibsuiri economice.

„Cunoaște-te pe tine însuși”, — zice un vechiu filosof. Și adevăr a grăit rostul lui, căci fără îndoială cunoașterea noastră proprie este începutul înțelepciunii de viață. Fără această cunoștință omul zidește cetăți în vînt, sau cum ar zice unii umblă după potcoave de cai morți.

Să ne ispitim dară mai nainte de toate pe noi, că cine suntem, de ce suntem harnici, și cum ne chivernisim în faptă puterile noastre sufletești și trupești?

Vieța practică cere dela noi trei lucruri: 1. muncă; 2. păstrare și 3. utilizare, adică întrebuițarea înțeleaptă a lucrurilor câștigate din mila lui Dumnezeu și din hărnicia noastră proprie.

În privința muncii, Românul e veremele pământului, care cu trupul seu își face în munte punte, ca să scoată din sinul pământului rodirile sale. Încât privește păstrarea, sau conservarea lucrurilor, se pare că acest simț de păstrare încă 'i-s'a prefăcut în a doua natură a Românului. Românul privește cu oare-care evlavie religioasă la moștenirea sa părintească, și această simțire îl ține de moșie, cum se ține carnea trupului de oase.

Și totuși în vieța practică aceste două însușiri devin încrucișate și aduse la nimica, prin lipsa simțului de utilizare, adică de întrebuițare folositoare a lucrurilor câștigate cu sudoarea feții, pe care

ni-l pun în cale străinii neavînd noi parte de el până astăzi.

Creșterea străbunilor noștri a alcătuit simțul iubirii de lucru în noi, tot ei au zemelislit și simțul de păstrare în noi. Tot creșterea trebuie să vină acuma, la rîndul seu, să ne învețe poporul în ce chip să întrebuițeze câștigul, ca acel câștig să rămîna un bun național al nostru, o avere comună, din care să ne spriginim unii pe alții, ca într'un gând să mărturisim conștiința națională, adică cunoștința inimii, despre aceea, că suntem fiii unei mame, și graiul românesc, care este vestmîntul trupului nostru național.

Să ne ispitim dară noi pe noi înșine, să ne cunoaștem noi, cum stăm în privința chiverniselii avuțiilor noastre.

Românul astăzi muncește cu sudoare cruntă numai pentru jitnițele statului, și pentru industria, adică meșteșugia străină. Îmbrăcămîntea 'și-o cumpără dela străini, beutura și în parte mîncarea dela străini, uneltele economice plugul, trierul ș. c. l. dela străini, mobilierul din casă dulapul, lada, masa dela străin, cu un cuvînt: tot ce folosește pentru sine, e cumpărat pe bani scumpi din mîna străină. Și pe când se petrec toate acestea, ian să vedem, ce se întîmplă cu câștigul țeranului nostru?

El vinde cu un preț de nimica produsele sale crude, precum: lemnele, lâna, vite, grăunțe, adică el a dat un capital real străinului, pentru alt capital de bani, de mai puțin preț, pentru-că din capitalul ce 'l-a vîndut pe bani, cum e lemnul, vita, grăunțele ș. c. l. străinul ce e drept cu munca sa pregătește fel de fel de lucruri scumpe, bună-oară din lâna ce o predă Românul mai în cinste, străinul pregătește fel de fel de stoffe scumpe, din lemnul cumpărat ieftin, face mobile scilicet la ochi, pentru care bietul Român (trebuie să le răscumpere) își varsă tot-câștigul seu în punga industriașilor străini. Adică Românul își răscumpără produsele sale în altă formă, cu preț înzecit dela industriașul străin, care 'i-le-a prelucrat pe poftă. Lîmpede zis, Românul când cumpără, atunci face un schimb de capital, dă un capital crud, mai mare pe un capital bănesc mai mic, în urmare Românul la vînzare a pierdut, 'și-a vîndut capitalul seu sub prețul real ce-'l are el, 'și-a vîndut pe nimica sudoarea feții sale pe care le-a produs în zile grele acele obiecte. Și din contră, când Românul cumpără un obiect de economie, sau un obiect de lux, un mobilier, un vestmînt sau altceva, atunci nu se face numai un simplu schimb de capital, nu capătă pe banii lui un lucru de care el să poată trage foloase înzecite, nu plătește numai prețul material, adică cît ajunge a obiectului, ci plătește lucrul, adică măiestria vînzătorului. Eată măiestria ca și capital intelectual, adică ca și averea minții, care își are câștigul seu îmbeșugat din produsele câștigate cu munca

țeranului român. În chipul acesta s'a făcut clasa bogată a industriașilor, care astăzi dispun de bani și averi, pe când noi am rămas legați și lipiți de glie.

A fost o vreme, când nu erau toate acestea, pentru-că țeranul nostru își pregătia însuși îmbrăcămîntea, carul, plugul, și toate cele trebuincioase la casă. În urmare câștigul îi rămînea aproape întreg în mînilor țeranilor noștri. N'a putut fi mare câștigul, pentru afurisenia iobăgiei, care ea înghițea rodul ostenelelor a bietului popor, și nu-'l lăsa pe Român să-'și facă comori pămîntești. De când însă poporul mai ales în părțile bănățene și ungurene își lapădă mereu portul național, și se îmbracă în postavurile cele scumpe și rele, ear' casa 'și-o împodobește cu mobile de lux, cum e sofa ș. c. l., în lipsa unei industrii naționale, adică în lipsa neguțătorilor și măiestrilor de neamul nostru, ni-se strîcură mereu toți banii în punga străinilor. În chipul acesta, capitalul nostru național scade în măsura în care crește capitalul străin. Eată ce însemnătate are din punct de vedere economic părăsirea portului național, și îmbrăcarea a altora străine.

Să luăm sub cercetare și traiul vieții din punct de vedere economic. Este firesc lucru, ca un popor să-'și poleiască gustul să trăească mai bine, dar' această rivnă după un traiu mai bun, și tignit, nu e permis să treacă peste marginile puterilor lui productive, adică să nu fie mai scump decît ce este câștigul omului, și să nu se prefacă în lux, adică paradie. Ce este aici resonul, adică ce este de făcut atunci, când se cer lucruri, pe care noi nu le-am produs până aici? Nimic alta, decît să învățăm măiestriile acelea, prin care se pregătesc obiectele pe care le cere starea noastră nouă culturală, tigneala noastră mai mare, adică să se facă o industrie națională, să învețe fiii noștri acele măiestrii, să se întemeieze prin aceasta capital intelectual național, adică averile industriei, ca prin aceasta să avem pe lîngă clasa plugarilor și o clasă a măiestrilor, prin ce ne-am câștigat o nouă proptă pentru trînicia vieții noastre naționale. Ale tale dintru ale tale. Altcum schimbarea traiului vieții nu este altceva decît o nouă punte, prin care se trece capitalul nostru național în mînilor străinilor.

Industria străină ne poate trage rogojina de sub picioare, ca noi să rămînem lipiți de pămînt, și atunci, când ea nu face altceva decît ne dă uneltele trebuincioase pentru viață. Dacă însă un popor a scăpătat pe povîrnișul luxului, atunci industria de lux îi mîncă cu lingura averea, ca să fie la înțeleș zis.

Acest lux este primejdia câmpiilor mînoase ungurene și bănățene. Să ne oprim la această prăpastă, ca să nu murim!

(Va urma).

Din aducerile aminte ale unui oficer.

Oficerul rus de husari S. Engel, mort în anii trecuți istorisește în memoriile lui apărute de curând următoarea întâmplare dureroasă petrecută în lupta dela Lipsca (Germania):

— „În momentul, când trecuserăm deja podul unui drum de fer, aprins de către dușmani, eată că vine spre noi o femeie frumoasă, în vîrstă de vre-o 25 de ani, călare pe un cal frumos englezesc. Se vedea, că era femeia unui oficer francez și în zăpăceala ei, își căuta bărbatul printre rîndurile noastre.

Se părea aproape asurzită de puter-nicele detunături de tunuri. La 50 de pași departe de noi, femeia își oprește calul, privește cu nepăsare la lucrurile sângeroase dimpregiurului ei și apoi își îndreptează întreagă luarea aminte la fetița ei de 4 ani, pe care o ținea pe șea, lîngă dînsa.

De mai multe-ori ea se încercase să străbată coloana cavaleriei noastre, dar' totdeauna au respins-o soldații nostri nemiloși.

— „Încotro vrei să te duci? Aici nu e loc pentru tine!“ îi strigau ei înfuriați. Femeia nu zicea nici o vorbă; nici nu plîngea. Când și când își ridică ochii spre cer, sau se uita cu dragoste la nevino-vata fetiță. Într'un târziu izbucni în lacrimi.

— „O Dumnezeule, trebuie că sînt nebună; nici să mă rog nu pot“ — strigă ea în limba franceză. În timpul acesta gloanțele Francezilor de pe țărmul din față cădeau ca ploaia în rîndurile noastre. Deodată calul femeii cade jos. Un glonț de tun îl omorîse, sfărîmînd totodată și piciorul stîng al călăreței. Un oficer și eu, ne repezim îndată, ca să-i venim în ajutor. Dar' atunci auzim vocea comandantului de divizie, contele Fahlen.

— „Unde mergeți, dlor!“ strigă el teribil.

— „Dorim să dăm ajutor unei femei nenorocite!“

— „În serviciu nu e nici o dorință. Treceți numai decît la locurile d-voastre! Repede!“ rîsună porunca generalului și negreșit, că noi am ascultat.

Ce s'a întâmplat după aceea a fost îngrozitor. Fără să se vaete deloc, dar' cu privirile desnădejduite nenorocita femeie a luat în brațe fetița, care plîngea amar, a sărutat-o cu o dragoste nespuse de mare, apoi 'și-a desfăcut legătura dela piciorul sfărîmat și cu ea 'și-a sugrumat fetița. Toate acestea s'au petrecut sub ochii nostri, în câteva clipe.

După aceea femeia 'și-a luat fetița ear' la piept și s'a răzimat de cadavrul calului. Fără să se tînguească, fără să plîngă, fără să rostească o vorbă măcar, femeia asta nenorocită își aștepta moartea fără a se văeta. Aceasta a venit îndată. Cavaleria s'a pus în mișcare și mii de copite de cal au trecut peste trupul ei sfărîmîndu-și.

CRONICĂ.

Di Dr. Vasile Lucaciu, nefricșatul luptător pentru drepturile poporului român, se știe, că pe lîngă un an de temniță la Seghedin, a mai fost osândit la 2 luni temniță ordinară și 50 fl. cheltuieli de judecată. Procurorul de stat apelînd, **tabla regească din Dobrița a ridicat osînda la 4 luni temniță și 300 fl. amendă (gloabă)**. Bun este însă Dumnezeu și milostiv față de cei-ce luptă pentru dreptate. Îi va da deci sănătate și tărie iubitorului nostru luptător să poată scăpa și de această urgență.

† **Ludovic Ciato**. „Tribuna“ dela 2 Martie n. scrie următoarele: O știre telegrafică sosită azi la amezi din Blaj, ne vestește moartea unui bun Român și luptător național. Ludovic Ciato, fiscal archidieceșan în Blaj și membru al comitetului central al partidului național a răposat după o lungă și crudă boală de inimă. În regretatul, archidieceșca Blajului, partidul național și națiunea română perd un funcționar harnic, un aderent zelos și un fiu credincios. Nesfîrșită este în același timp pierderea distinsei sale familii, căreia răposatul i-a fost un iubitor soț și părinte. În-mormîntarea va fi mâne Joi, în 2 Martie n. Trimitem jalnicei familii sincerile noastre condolențe.

Alegeri. Se scrie în „Tribuna“ cu data de 25 Februarie n. următoarele: La alegerea suplimentară din *Sângeorgiul-românesc* pentru congregația comitatului *Bistrița-Năsăud* a învins *partidul românesc*. Poporul și inteligența română s'au purtat energic și brav. Trufia și svîrcolirea oficioșilor a căzut.

Nedreptăți ungurești. Foaia Slovacilor „Národné Noviny“ sosită aici Sâmbăta trecută publică următoarea telegramă: „Stara Tura (com. Nitra). Solgăbirul Reza a oprit adunarea poporului care ținea să se ridice glasul în contra legilor rele ce vrea să le facă stăpînirea uigurească“. În paranteze, ziarul însoțește această telegramă cu următoarea observare: „Va căpeta un bobărnac, ca și cei doi funcționari din Turocz. Nu ni-s'a îmanuat încă hotărîrea, dar' știm sigur că ministrul de interne a anulat interzicerea solgăbirului și vicespanului“.

† **D-na Maria Rosetti**, văduva marelui patriot român și fost ministru al României C. A. Rosetti, a murit în vîrstă de 72 ani. Doamna Rosetti a fost nu numai o bună mamă și femeie frunțasă, dar' a fost pe vremea revoluției dela 1848 o adevărată eroină. Foile din București scriu cu multă laudă despre dînsa. Fie-i țîrîna ușoară!

O nenorocire îngrozitoare, s'a întîmplat în una din nopțile trecute în comuna Crivina din comitatul Caraș-Severinului. Comuna e așezată la poalele munților. Chiar la capătul satului locuia un anume Ioan Berlovan cu femeia și cei trei copii ai sei. Pe lîngă căscioara lui curge un pârăiaș. Topindu-se repede zăpada și ghiața în munți, pârăul s'a umflat în timpul nopții atât de tare, încât a eșit din albie și s'a năpustit asupra casei bietului om. Potopul furios a smuls casa din temelie. Nenorocii au fost găsiți morți în ziua următoare.

Sub ghiața Dunării. Se scrie din Mohaciu, că doi țerani au trecut peste Dunărea înghețată cu două care încărcate cu vin, avînd la fiecare car câte 6 boi. Deodată ghiața a început să trăsnească și amîndouă carele s'au cufundat. Țeranii au mai avut destul timp să scape cu fuga.

O dramă pe mare. Un ziar din Constantinopol scrie următoarele: Deunăzi a sosit la Cornul-de-aur corabia austriacă „Tarre“ venind din Batum. Corabia aceasta plecase spre Tunis și Algeria, încărcată cu butoaie cu petrol. În timpul călătoriei, Marea-Neagră a fost bîntuită de viscole grele și de furtuni grozave. 12 zile în șir, corabia a fost purtată încoace și încolo de valurile furioase. În ziua a 12-a ea era aproape plină de apă. Matrozii erau pe jumătate înghețați și nu mai puteau lucra deloc. Aproape toate pânzele au fost rupte și duse de vînt și cea mai mare parte din încărcătură a trebuit să fie aruncată în mare. Marinarii jumătate morți de foame, de oboseală și de frig s'au lăsat desperați în voea sorții și n'au mai voit să asculte de căpitan. Deodată acesta observă că sînt aproape de intrarea Bosforului. Atunci ia repede un revolver și-l îndreaptă spre marinari amenințându-i cu moartea dacă nu se vor apuca ear' de lucru. Mateloții spăriați și prinzînd totodată puțin curagiu s'au apucat de lucru și în curînd corabia a intrat în Bosfor, unde a scăpat de ori-ce primejdie. Căpitanul corabiei e un Dalmatin și numai mulțumită energiei lui au putut scăpa atîția oameni de o moarte sigură. Actualmente atît căpitanul, cît și mateloții sînt bolnavi într'un spital din Constantinopol. În timpul când corabia „Tarre“ se lupta cu furia elementelor, pe lîngă țărmurile Mării-Negre s'au cufundat peste 20 de corăbii și vaporase.

Șoareci călători. În partea de meazăzi a Rusiei s'a observat un fapt ciudat: șoarecii au perit nu numai de pe câmpii dar' și din orașe și din sate. Ziarul „Kiew-Slowo“ povestește, că în primăvara anului trecut a fost în aceste ținuturi o așa mulțime de șoareci, încât locuitorii, neputîndu-se scăpa de ei, suferiră pierderi serioase pentru recoltele lor. Însă în primăvara următoare acesti rozători părăsiră acele locuri. Numeroasele găuri făcute de ei pe câmp și prin grădini atestau numai trecerea lor pe acolo. Numai de n'ar veni la noi.

Colonisări maghiare în Bănat.

Din Caraș-Severin „Tribuna“ primește următoarele:

Ca completare la notița apărută în Cronica „Tribunei“ nr. 32, extrasă după foile din Budapesta, despre colonisări maghiare în Bănat, între comunele Bujor, Răchita și Băsești adaug: că ieri în 13/25 Februarie a sosit 4 transporturi de coloniști din Bichiș-Ciaba, Máko și alte locuri aproape la 300 capete de familie.

Pămînturi s'au distribuit numai calvinilor, cei catolici au fost excepționați și returnați la vetrele lor.

Fiecare colonist era provăzut cu topor și lopată.

Din partea ministrului de cultură au fost exmiși doi consilieri în fața locului, spre efectuarea sortirii, sau cum zicem noi spre tragera coțchelor.

Fiecare familie, depune anticipand 100 fl. la perceptorat, ear' în 19 ani consecutivi câte 80 fl., anual, pentru care sumă primește 20 jugere de pământ, casă și plaț și teritorii extinse de pășunat.

La întrebarea, ce zic Românii bănățeni la această faptă patriotică a ministrului Bethlen?

Comunele interesate fără hesitare au ținut 2 numeroase meetinguri, unul în Făget sub presidiul prot. Sebastian Olariu, și altul în Lugoj sub conducerea dlui C. Brediceanu, din sinul cărora s'a exmis două deputațiuni de toate nuanțele, protopopi, preoți, învățători și plugari.

Aceste deputațiuni — din care și anonimul a făcut parte — au făcut demersurile prin Septembrie a. tr. pe la guvern întru câștigarea de pământuri la eventuala distribuire.

Răspunsul ministrului la alocuțiunea dlui Brediceanu au fost: fiind toți fiii unei și acelei patrii, nu va prefera pe B, să mergem pe la casele noastre pe deplin mângăiați, să conlucrăm cu toții fără deosebire de limbă la consolidarea și înflorirea scumpei noastre patrii, și rezultatele vor fi îmbelșugate.

Dar' cât de serioase și sincere au fost promisiunile guvernului, câtă dragoste și bunăvoință nutrește față cu noi, dovedește — fără comentariu — faptul colonisării îndeplinit ieri în fața locului.

Argus.

Din traista cu povețele.

Întrebare. La epistola D-tale, adresată dlui V. Tordășanu, secretar al „Reuniunii agricole române” zici între altele: „M'am hotărît și eu a-mi procura vre-o câteva vițele, rasă curată „Pinzgau” și am auzit că și în Sibiiu s'ar afla. Te rog deci a-mi da un sfat în privința aceasta. Numai garanția aș dori să o am, că e rasă curată și să fie vite frumoase”.

Borgo-Prund, 16 Februarie 1893.

I. Suceava, capelan.

Răspuns. Vezi, Te rugăm, răspunsul nr. 4 ce s'a publicat în „Foaia Poporului” nr. 3 la o întrebare aproape întocmai.

Loc deschis.

AVIS.

În conformitate cu concludul seu cu data 17 Februarie n. a. c., comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu”, cu abatere dela avisul cu data 13 Decembrie a. tr., a prolongit termenul, până la care s'nt a se insinua cererile membrilor reuniunii pentru a fi împărțâșiți în mod grătit cu semințe de trifoiu și de napi de nutreț, precum și cu surcei nobili — până la 10 Martie n. a. c.

Mai departe ne permitem a aduce la cunoștința doritorilor de a procura prin mijlocirea subscriului comitet semințe bune de trifoiu, de napi de nutreț și de luțernă, că trimițând la adresa comitetului prin asemnațiune postală prețul de 83 cr de chlg. semințe de trifoiu; de 70 cr. de chlg. semințe de napi și de 72—76 cr. de chlg. semințe de luțernă, apoi prețul unui săculeț cu 5—8 cr. și a unui bilet de mesagerie (Frachtbrief) cu 6 cr., — semințele cerute se vor expeda fără amânare la adresa doritorilor, care vor ave se supoarte numai speșele de transport.

Sibiiu, 25 Februarie n. 1893.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură” din comitatul Sibiiului.

Eugen Brote, președinte.

Victor Tordășianu, secretar.

Dare de seamă și mulțumită publică.

Cu privilegiul concertului arangiat la 16 Februarie a. c. st. n. de cătră corul societății de lectură, cânt și musică din Chinez (Knez) s'au vëndut:

32 bilete de intrare pentru familie à 80 cr.	25 fl. 60 cr.
23 bilete de intrare pentru persoană à 50 cr.	11 „ 50 „
În suprasolviri au încurs	5 „ 10 „
Oferte	3 „ — „
Suma	45 fl. 20 cr.

Cu arangiarea amintitei petreceri s'a spesat	20 „ 04 „
Venit curat	25 fl. 16 cr.

Chinez, la 9 Februarie st. v. 1893.

În numele societății de lectură, cânt și musică:

Traian Brătescu,
învățător și dirig. de cor.

*

Cu ocașunea producțiunii școlare din 30 Ianuarie st. v. ce s'a ținut în sala școalei gr.-or. din Apoldul-inferior, corpul învățătoresc aduce mulțumită publică stimaților domni, care au binevoit a lua parte la această producțiune, când din intrări și suprasolviri s'au încassat suma de 53 fl. 50 cr. Scăzând speșele făcute de 24 fl. 76 cr. rezultă un venit curat de 28 fl. 74 cr.

Apoldul-inferior, la 11 Febr. 1893.

Corpul învățătoresc.

*

În seara de 12 Februarie a. c. a arangiat corul vocal gr.-or. din comuna St.-Mihaiu ântâiul concert. Cântecul au fost cântate foarte bine de nou-formatul cor, ceea-ce este o dovadă despre multele comori ce au dormit și dorm încă în poporul nostru și despre măiestria de conducător a domnului învățător Severian Silca.

Venitul curat în suma de 14 fl. 27 cr. se va folosi spre scopuri de binefacere.

St.-Mihaiu, în 7 Februarie 1893.

P. Mohan,
președinte.

P. Dajdea,
cassar.

*

Comitetul arangiator din comuna Ofcea (Bárányos) a arangiat un concert la 15 Februarie 1893 în favorul școlarilor lipsiți de mijloace, cu următorul program: 1. „Din șezătoarea”, de I. Vidu, cântată de corul mixt; 2. „Cununa de lauri”, tablou; 3. „Vistavoiiu Marcu”, piesă teatrală în 3 acte de Th. Alexi, jucată de domni George Pentia = Nae Totolean; Cusman Dimitrievici = Filip, fiul-seu; Ioan Dehelean = Tanase Tufă; d-șoara Sofica Bojin = Coralia Tufă; d-șoara Floarea Popescu = Zoița Liliac; dl Petru Maghiaru = Dr. Vlădescu; dl George Bujigan = Vistavoiiu Marcu; 4. „Luna doarme”, solo, cântat de d-șoara Floarea Popescu cu mult foc și precisitate; 5. „Peneș Curcanul” decl. de dl G. Pentia, și 6. „La statua părintelui”, tablou.

După concert a urmat jocul, care a ținut până la 5½ oare dimineața.

Din intrări și suprasolviri s'au adunat 126 fl. 97 cr., din care se subtrag cheltuielile, rămâne un venit curat de 60 fl. 27 cr., care sumă s'a și depus la cassa de păstrare „Volksbank” și pe sărbătorile Crăciunului a. c. se vor cumpăra copiilor orfani vestminte.

Ofcea, în 23 Februarie st. n. 1893.

Cu toată stima

Cusman Dimitrievici,
plugar.

Adunări
contra
proiectelor de lege religioare.

CONVOCARE.

Încă din săptămâna trecută „Tribuna” a publicat următoarele:

Subscriși ne luăm prin această voce a convoca pe toți alegătorii români din cercurile administrative Sibiu și Noricliu la o

ADUNARE PUBLICĂ

ce se va ținē Vineri în 19 Februarie st. v., la 10 oare înainte de ameză la Sibiu, în sala cea mare dela „Gesellschaftshaus”.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Discuțiune asupra proiectelor de legi bisericesti: recepțiunea Ovreilor, introducerea matriculelor de stat și a căsătoriei civile.
3. Luarea rezoluțiunilor.
4. Închiderea adunării.

Sibiu, 10 Februarie st. v. 1893

Ioan Papiu,
protopop.

Zaharia Boiu,
asesor consist.

Ioan Russu,
protopop.

Dimitrie Comșa,
profesor.

Nicolae Moldovan,
paroch.

Sept. Albini.

Posta redacției.

Dlul I. M., student, Danila B., Tanase P. și celorlalți în Bogata-maghiara. Asemenea plângere trebuie îndreptată autorităților competente. Noi de vom publica-o, ne facem numai de lucru cu procurorul fără a vē fi folosit D-Voastre cu ceva.

Dlul M. L., băieș în Ormîndea. Noi nu putem publica decât poesii populare; glume de aceste, care nu se cunosc decât în comuna d-voastră, nu.

Dlul I. H. în Assinip (Asszonynepe). Ori-ce culgeri bune de strigăte, balade și doime populare publicăm cu plăcere. Nu trebuie să plătiți nimic! Trimite numai pe adresa redacției, ear' nu a administrației, care are numai partea financiară a o rezolva.

Dlul A. B. V. p. u. Meheșul-de-Câmpie. Pentru a pute judeca asupra ofertei d-voastre am trebui să cunoaștem o parte cel puțin a lucrării d-voastre.

Vestim pe abonenții nostri, că „Foaia Poporului” de aici se trimite foarte regulat. Cine nu o primește, se caute ântâiu de toate pe la postele din comune unde este adresată foaia. Aveni atâtea dovezi, că numere trimise de aici au rătăcit ori au fost oprite pe la oficiile postale de prin comune.

LOTERIE.

Tragerea din 25 Februarie n.

Timișoara: 53 49 80 24 67
Viena: 75 84 55 11 5

Tragerea din 1 Martie n.

Brünn: 69 5 82 27 79

Tirgurile din săptămâna viitoare.

Duminică, 21 Februarie: Alămor.

Luni, 22 Februarie: Vințul-de-sus.

Marti, 23 Februarie: Baia-mare.

Mercuri, 24 Februarie: Nusfalău.

Sâmbătă, 27 Februarie: Hadad, Humedoara.

Tirgul de rimători în Steinbruch. În 26 Febr. n.: s'au notat: ungurești bătrâni grei 50.— cr. până 52.— cr., de mijloc 51.— cr. până 52.— cr., ungurești grei tineri 56.— cr. până 56½ cr., de mijloc 54.— cr. până 55.— cr., ușori 51.— cr. până 52.— cr., marfă țerânească grea 51.— cr. până 51.— cr., de mijloc 51.— cr. până 51.— cr., ușoară 50.— cr. până 51.— cr., românești, de Bakony, grei — cr. până — cr., transito grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sârbești grei 51.— cr. până 51½ cr., transito de mijloc 50½ cr. până 51.— cr., transito ușori 49.— cr. până 50.— cr.

Călindarul săptămânii.

Zilele	Călindarul vechiu		Călind. nou		Soarele	
	Dum. a 2-a în Post, gl. 6, sft. 6.				res.	ap.
Dum.	21 Păr. Timoteiu		5 Frideric		6 40	5 46
Luni	22 † Af. M. SS Eugenia		6 Victor		6 38	5 48
Marti	23 S. M. Policarp		7 Toma Ap.		6 35	5 49
Merc.	24 † Af. cap. S. Ioan B.		8 Ioan Bogos		6 33	5 51
Joi	25 Păr. Tarasie Arch.		9 Francisca		6 30	5 53
Vineri	26 Păr. Porfirie Episc		10 40 Mucen.		6 28	5 55
Sâmb.	27 Păr. Procopie Decap		11 Heraclie		6 26	5 57

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianul.

La „Institutul Tipografic“
în Sibiiu se află de vânzare:

PORTRETUL
dlui Dr. Vasile Lucaciu.
Un tablou în mărime de 38×28 cm.
Prețul 50 cr.

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIIU.

A eșit de sub tipar:

Călințarul Poporului

pe anul comun

1893.

Cuprinsul: Călințarul astronomic și bisericesc, cu povește economice pe fiecare lună. — Cronologie pe anul 1893. — Genealogia domnitorilor europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile nouă și vechi. — Scara timbreilor. — Autoritățile bisericești în Ungaria. — „Făr' de noroc“, novelă de Ioan Russu-Șirianul; „Femeia numai după urs nu se duce“, poveste. — *Economic:* Ceva despre pâne; Un nou pom prețios; Cât costă urina? Curățirea pălărilor de păslă; Care găină când produce ouă multe. — *Poesii:* „Vântul“, de G. Coșbuc; „Craii ielelor“, de Goethe, trad. de S. P-u; „Cortegiul“, de N. Țincu; „Muzica“, de N. G. Radulescu; „În copilăria mea“, de M. Grigoriadi de Bonachi; „Ca astăzi“, de Veronica Micle; „Poet și critic“, de G. Coșbuc. — *Partea hazlie:* Reporter modern; Un lăudăros; Nu-i de vină; Calcă-a popă; Tiganul și iepuroaica. — Doine populare. — Țirgurile din Ardeal, Ungaria, Bucovina și România. — Inserate.

Numai 20 cr. exemplarul.

„TRIBUNA“

Apare în fiecare zi de lucru.

ABONAMENTELE.

Pentru Sibiiu:

1 lună 85 cr.; ¼ an 2 fl. 50 cr.; ½ an 5 fl.; 1 an 10 fl.
Pentru duocrea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarchie:

1 lună 1 fl. 20 cr.; ¼ an 3 fl. 50 cr.; ½ an 7 fl.; 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

¼ an 10 franci; ½ an 20 franci; 1 an 40 franci.

Se prenumără și la poste și librării.

INSERTIUNILE.

Un șir garmond prima dată 7 cr.; a doua oară 6 cr.; a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Administrațiunea ziarului „Tribuna“:

Sibiiu, strada Măcelarilor nr. 21.

Anunț de mutare.

Deposit de petrărie și de monumente.

Respectuos subsemnatul îmi iau voe a aduce la cunoștința stimabilului P. T. publicului din Sibiiu și împregiurime că 'mi-am strămutat **depositul și locul de lucru** ocupat până acum în deeursul unui lung șir de ani în strada Rațelor nr. 11, în urma adaptării acestui teren pentru scopuri orășenești, la

capătul stradei Gușteritei, piața gării (Bahnhofplatz).

Totodată fac cunoscut, că prin construcția unui **atelier de iarnă** și prin o provisiune colosală de material brut, mă află în poziția a corăspunde în ori-ce anotimp tuturor pretențiunilor, ori-și-cât de exagerate.

Totodată mă folosesc de acest privilegiu spre a recomanda **depositul meu de monumente și de petri**, cel mai mare în toată Ungaria, și produse solide de toate speciile, ca

lucrări de construcție și monumente

din marmoră albă, neagră și roșie, de granit cenușiu silesian, de granit negru de munte, de syenit negru și cenușiu și de gresia tare, mai departe îngrădiri de morminte, coperișe de morminte și de cripte, precum și table de inscripție pentru cripte și table de firme din marmoră de Carrara, garantând cea mai bună calitate, executare conștientioasă și foarte ieftină.

În depositul meu de monumente, care numără totdeauna 2—300 bucăți și e întocmit dela 4 până la 500 fl. pentru alegerea P. T. publicului, se vând **petri mormentale și pe lângă plătiri în rate.**

Toate eventualele reparaturi se primesc și se execută bine, iute și ieftin.

Mulțumind pentru prețuita bunăvoință de până acum, mă rog și pe viitor pentru numeroase comande și mă subsemn

cu distins respect

Josif Roubischek sen.,
măiestru-petrar, Sibiiu.

[360] 6-12

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință să cunoască **legea numită veterinară.** Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o **explicare poporală** a legii amintite. În această explicare se vorbește pe larg despre pasapoarte, de Țirgurile de vite, de boalele lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiiu a tradus această carte în limba română poporală. Cartea se numește:

Învățătorul Munteanu

împărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe
despre

LEGEA VETERINARĂ

și
BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dînșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De

Tormay Béla.

(134 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

Institutul Tipografic în Sibiiu.